

Inventering av kulturvärden längs Nordmarksälven

Nordmark - & Färnebo socknar, Filipstads kommun,
Värmlands län
2013:41

VÄRMLANDS MUSEUM
Enheten för kulturmiljö och regional utveckling

Box 335
651 08 Karlstad
Tel: 054 - 701 19 00 Fax: 054 - 701 19 98
E-post: museet@varmlandsmuseum.se
Hemsida: www.varmlandsmuseum.se

© 2013 Värmlands Museum

Inventering av kulturvärden längs Nordmarksälven

- Nordmark - & Färnebo socknar, Filipstads kommun
Värmlands län

Dnr 13.270.152

Värmlands Museum

Lena Thor,
Björn Wallbom
Enheten för kulturmiljö och regional utveckling

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	4
Inledning.....	5
Bakgrund	6
Beskrivning av uppdrag.....	6
Inventering av forn- och kulturlämningar	7
Inventering av kulturhistorisk värdefull bebyggelse	7
Resultat och diskussion	8
Inventering av forn – och kulturlämningar.....	8
Kulturhistorisk värdefull bebyggelse	12
Sammanfattning.....	17
Tekniska och administrativa uppgifter	18
BILAGA 1 Översiktskartor	19
BILAGA 2 Objektstabeller	23

Inledning

Värmlands Museum har på uppdrag av Länsstyrelsen i Värmland inventerat kulturhistoriska värden längs Nordmarksälven i Nordmark- och Färnebo socknar, Filipstads kommun. Inventeringsarbetet har utförts av arkeologerna Ellinor Forssell och Björn Wallbom samt byggnadsantikvarie Lena Thor.

Figur 1. Översikt över aktuella utredningsområden markerade med rött. ©Lantmäteriet 2004-11-28. Ur SeSverige.

Bakgrund

Vattenmyndigheterna för de olika vattenområdena i Sverige har sammanställt ett planeringsunderlag med uppgifter om vattnens status, ur naturvetenskaplig synvinkel, och en översiktlig påverkansanalys har tagits fram inför ett planerat långtgående åtgärdsarbete. Underlaget saknar dock lättillgängliga, överskådliga och kompletta uppgifter om kulturmiljön, vilket är en allvarig lucka i planeringsunderlaget, då det kan finnas målkonflikter mellan att bevara kulturmiljövärden och att återställa vattendrag till ett hydrologiskt och biologiskt bättre tillstånd.

De befintliga kunskapsunderlagen för kulturmiljön har i dag stora brister och kulturmiljöinventeringar av vattendrag saknas som regel, vilket har medfört att myndigheternas vattenanknutna arbete har försvårats. Arbetet med att åtgärda dessa kunskapsbrister bedrivs för närvarande inom landets vattendistrikt. Värmlands län ingår i Västerhavets vattendistrikt och ingår tillsammans med övriga län inom vattendistriktet i ett gemensamt projekt kallat VaKul - Vattenförvaltning och kulturmiljö - Västerhavets vattendistrikt. Projektet samordnas av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Under åren 2011-2012 genomfördes en inventering av tre vattendrag belägna i norra och västra Värmland.

Eftersom den tidigare inventeringen gjordes i vattendrag i norra och västra delarna av länet beslutade man under hösten 2013 att en inventering av kulturhistoriska värden skulle ske i ett vattendrag i östra Värmland. På så sätt skulle en indikation på eventuella regionala skillnader kunna belysas.

Inför inventeringen kunde konstateras att det inom de för studien valda vattendragen fanns totalt 4 lämningar registrerade inom skog & historia samt 4 lämningar registrerade i fornminnesregistret.

Beskrivning av uppdrag

Det vattendrag som kom att ingå i inventeringen utgjordes av Nordmarksälven från Södra Motjärn till sjön Agen i Filipstads kommun:

- Inventeringen kom att täcka vattendraget samt 25 meter på båda sidor vattendraget räknat från dess strandkanter.
- Inventeringen omfattade fasta fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar, kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt granskning av objekt i Skogsstyrelsens register Skog & Historia.
- Efter inventeringen skulle påträffade lämningar inrapporteras till FMIS.

Inventering av forn- och kulturlämningar

För att svara upp till syftet med inventeringen genomförde Värmlands Museum studier av FMIS och Skog & Historia lämningar inför fältarbetet. I samband med inventeringen söktes informanter upp kring Nordmarksälvens historia. En av dessa informanter, Gunnar Johansson, Nordmarkshyttan berättade att han deltagit i flottning vid älven under åren 1956 och 1957. Flottningen hade vid den här tidpunkten endast bedrivits i liten skala och enbart längs en kortare sträcka mellan Limkullen och Tången.

Potentiella lämningar utifrån kartstudier, såsom i huvudsak kvarnar, kom att utgöra ett GIS skikt efter det att de historiska kartorna rektifierats i programmet ArcGis 10.0. Denna shapefil av potentiella lämningar, tillsammans med Skog & historia lämningar samt lämningar registrerade i FMIS lades över i vår handdator vilken tillsammans med en GPS kom att användas vid inventeringarna.

Bakgrundskarta utgjordes av terrängkartan eftersom denna även innehåller höjdkurvor. Höjdkurvorna indikerar var det kan finnas fall och var man därmed kan finna lämningar efter kvarnar eller flottningslämningar. I de fall det var möjligt inventerade arkeologerna varsin sida av vattendragen i andra fall genomförde vi gemensamma inventeringar. Den okulära inventeringen kompletterades i vissa fall, i anslutning till misstänkta anläggningar, med provstick med jordsond.

I samband med inventeringarna dokumenterades lämningarna genom digital fotografering samt inmätning med handdator i rikets koordinatnät, Sweref 99 TM. Beskrivningar upprättades efter Riksantikvarieämbetets modell i ett för ändamålet framtaget digitalt formulär.

Efter avslutad inventering kom påträffade lämningar att föras in i FMIS.

Inventering av kulturhistorisk värdefull bebyggelse

Inför denna inventering gicks byggnadsinventeringen för området igenom. Den är utförd 1976 av Värmlands Museum på uppdrag av Filipstads kommun. I inventeringen finns ett antal byggnader utpekade som särskilt beaktansvärda ur kulturhistorisk synvinkel. Av dessa utpekade fastigheter ligger endast en inom det nu inventerade området, 25 meter från älven. Alla byggnader inom det angivna området har okulärbesiktigats och fotograferats. Inga uppmättningsarbeten har gjorts.

En kulturhistorisk värdering har gjorts. Den utgår ifrån Axel Unnerbäcks värderingsmodell av kulturhistorisk värdefull bebyggelse.

I Unnerbäcks modell är motiven för värderingen uppdelade i dokumentvärden och upplevelsevärden. Dokumentvärden är mer objektivt grundade värden medan

upplevelsevärdena är mer subjektiva till sin karaktär. Dokumentvärden kan vara byggnadshistoriskt värde, arkitekturhistoriskt värde, samhällshistoriskt värde, socialhistoriskt värde, personhistoriskt värde och teknikhistoriskt värde.

Upplevelsevärden kan vara konstnärligt värde, patina, miljöskapande värde, identitetsvärde, kontinuitetsvärde, traditionsvärde och symbolvärde. Till grundvärdena finns sedan förstärkande värden som t.ex. kvalitet, autenticitet, pedagogiskt värde, sällsynthet och representativitet.

Modellen finns beskriven i boken *Kulturhistorisk värdering av bebyggelse*, Axel Unnerbäck, Riksantikvarieämbetet, 2002, ISBN 91-7209-251-3.

Resultat och diskussion

Inventering av forn – och kulturlämningar

Vid inventeringen påträffades sammanlagt 67 objekt, varav några utgjorde Skog & Historia lämningar, se bilaga 1 och 2.

I några fall har objekt som ingår i kvarnlämningsmiljöer presenterats som enskilda objekt trots att de ingår i ett större ytobjekt. Vi har emellertid valt att presentera dessa som enskilda objekt för att underlätta förståelsen för hur dessa är placerade i terrängen men även för att lättare kunna återfinna dem vid eventuella fältbesök.

Vid registrering i FMIS kommer dessa objekt emellertid att utgöra ett sammanhängande ytobjekt och få ett gemensamt RAÄ nummer.

Figur 2. Ledarm i form av en kilstensmur (Obj 56)

Figur 3. Hjulgrav i anslutning till kvarngrund (Obj 29)

Alla påträffade lämningar utgörs av övriga kulturhistoriska lämningar och består av lämningar efter kolning i form av kolarkojor och kolbottnar, kvarnlämningar, slaggförekomster (R ?) samt brofundament samt ett fåtal flötningslämningar.

Figur 4. Stöttbotten i anslutning till damm (Obj 49).

Figur 5. Hjulgrav, Nordmark 181:1 med tillhörande vattenrännor (Obj 37 & 38)

Flottningslämningarna utgörs av, ledarmar, 1 stöttbotten, stensatta stränder samt en plats för iläggande av timmer.

Flottningslämningarna är relativt få och troligtvis har man flottat timmer till sågen (Obj 43) under andra hälften av 1800-talet. En mindre del av älven har även flottats under 1950-talet vilket stöttbotten (Obj 49) och en Kilstensmur (Obj 56) vittnar om.

Längs med Nordmarksälven påträffades ett flertal lämningar efter kvarnar och en såg. Två av kvarnarna fanns redan registrerade i skogsstyrelsens register (Obj 51-55, SVS 19666, Obj 26-34, SVS 57403) medan en av kvarnarna ej var registrerad sedan tidigare objekt 6-9. De påträffade kvarnmiljöerna är relativt väl bevarade med flertalet komponenter tydligt synliga i terrängen. En såg (Obj 43) fanns tidigare registrerad i Skogsstyrelsens register (SVS 19670), lämningen består av större syllstensblock längs Nordmarksälven samt ett flertal järnkrokar och rör i större stenblock. Sågen finns markerad på häradsekonomska kartan från år 1883-95.

Vid Stockforsen finns uppgifter kring en konst, ett vattenhjul och konstgång, som skulle ha uppförts år 1798 cirka 4,000 alnar från gruvan vilket motsvarar cirka 2 km (Utdrag ur Filipstads bergslags gruvor från äldsta tider, 1885). På ett liknande avstånd och norr om Stockforsen ligger Färnebo 462:1 vilken utgör ett gruvområde. På en karta över hemmanet Stockforsen från år 1902 kan man se att området söder om Nordmarksälven benämns konsthagen och på denna plats påträffades en hjulgrav obj 67 vilken sannolikt utgör lämningar efter ovan nämnda konst.

Figur 6. Hjulgraven vid Stockforsen, objekt 67.

Figur 7. Detalj ur karta över hemmanet Stockforsen från år 1902 vilken omnämner konsthagen vid platsen för objekt 67, kartan avfotograferad hos ägaren till Stockforsen.

Kulturhistorisk värdefull bebyggelse

Inom inventeringsområdet längs med Nordmarksälven ligger endast ett mindre antal byggnader. De flesta har ingen direkt koppling till vattnet då de t ex är uthus eller garage till intilliggande bostadshus.

Av de återfunna byggnaderna verkar ingen ha koppling till flottning. Däremot finns ett vindskydd för fiskare, troligen uppfört under mitten av 1900-talet, men detta kan inte anses ha den typen av kulturhistoriskt värde som avses i syftet för inventeringen.

Tre byggnader som från början nyttjats som tvättstugor eller bykhus har påträffats. De är alla tre av olika ålder och utföranden, ingen av dem används idag som tvättstuga, de är förvandlade till klubblokal, garage och förråd. Ingen av dem har utpekats som särskilt värdefull ur kulturhistoriskt hänseende, som grupp har de dock ett visst kulturhistoriskt värde då de speglar kvinnors vardagsliv under olika perioder under 1900-talet.

Den mest värdefulla anläggningen är Fogdehyttan som från början var ett ålderdomshem, men som idag drivs som ett vårdhem. Här finns ett antal byggnader förknippade med det faktum att man använt vattnet som drivkraft.

A: Stjälphyttan

Byggnad som enligt uppgift från början varit tvättstuga, men som idag fungerar som föreningslokal. Ursprungligen troligen från 1900-talets första halva och senare påbyggd.

Gjuten grund, FR SLLP, vita kopplade fönster, delvis med spröjs.

Visst kulturhistoriskt värde som en fd tvättstuga med koppling till vattnet.

Figur 8. Fd tvättstuga i Stjälpet.

B: Tången

Tvättstuga uppfört av Uddeholmsbolaget på 1950-

Figur 9. Fd tvättstuga i Tången

talet. Senare ombyggt till verkstad/
garage.

Putsad gul fasad och svart trapetsplåt på taket. Vita tvåluftsfönster och "nyinsatt" garageport.

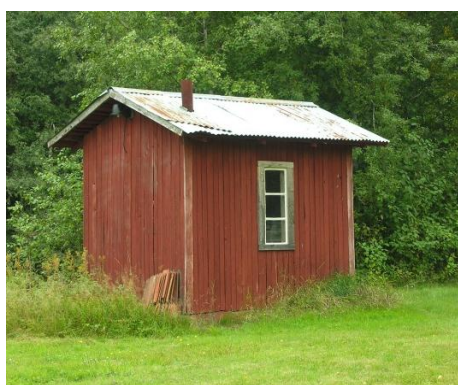
Visst lokalhistoriskt värde som exempel på det samhällsansvar som företaget tog.

C: Rosenlund

Liten tvättstuga/bykhus intill älvkanten. Saknar idag användning.

Står på naturstensgrund och uppförd med regelstomme, klädd med faluröd locklistpanel och på sadeltaket ligger en sinuskorrugerad plåt. En dörr mot söder och ett fönster mot väster. Saknar kontakt med vattnet mot öster. Ett rostigt rökrör sticker upp på den östra sidan.

Visst kulturhistoriskt intresse som en byggnad med vattenanknytning.

Figur 10. Fd Tvättstuga/bykhus i Rosenlund.

D: Fogdhyttan 1:18, 34, 44, nuv behandlingshem

Gården som idag består av stort antal byggnader av olika ålder var ursprungligen Färnebos sockens fattigvård, och är idag ett vårdhem. Det moderna jordbruket som drivs på gården kräver moderna byggnader med bland annat djurstallar. Byggnaderna som nämns här är kulturhistoriskt intressanta och ligger närmare än 25 meter från Nordmarksälven. Huvudbyggnaden är uppförd i tegel med vitslammad slätputs med skiffertak. Huset är från 1903-04, ombyggt 1931 och renoverat 1981. Här finns också en ljust målad fd arrendegård från 1900-talets början, liksom en relativt nyuppförd byggnad med garage och kontor. Intill vattnet ligger en byggnad från 1800-talet som från början fungerade som mejeri, men under 1970-talet ombyggdes det till rökeri för charkuterifirman Bröderna Hissas. Det är en kvadratisk byggnad som ligger på en kraftig naturstenssockel och är eventuellt murad av slaggsten. Fasaden är slätputsad och det skifferklädda taket kröns av en mönstermurad skorsten av gult tegel. Intill ligger en kraftstation som från början också innehållit en kvarn.

Hela anläggningen har ett kulturhistoriskt värde med många byggnader av mycket varierande ursprung och autenticitet. De byggnader som har anknytning till vattnet och som bedöms ha kulturhistoriska värden är mejeriet och kraftstationen.

Figur 11. Fogdhyttan. Överst: huvudbyggnad med tillbygge. I mitten fd mejeri och tork. Nederst kraftstation.

E: Fogdhyttan 1:30, Stockforsen

Tre av gårdens byggnader ligger inom 25 meter från vattnet: bostadshuset, magasinet och en liten byggnad intill dammen. Bostadshuset från 1904 är timrat 1½ våningar och klätt med faluröd fasspontpanel. På taket ligger tegelimiterad, svart

Figur 12. Stockforsen, Fogdhyttan. Huvudbyggnaden.

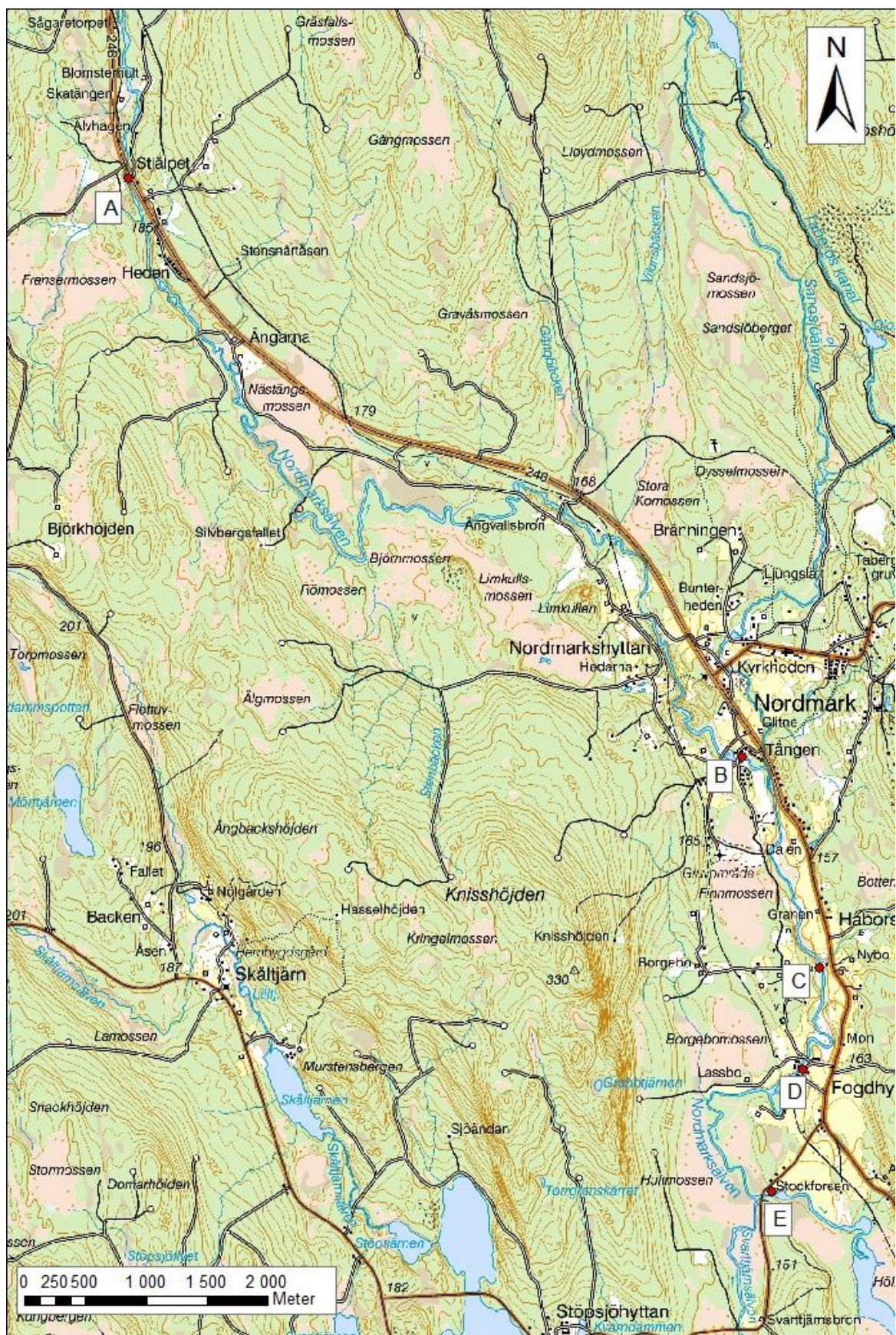

plåt och taket kröns av två mönstermurade, putsade skorstenar. Det timrade magasinet är samtida med bostadshuset och är i två våningar. Det vilar på en källarvåning och taket är lagt med svart trapetskorrugerad plåt. Den lilla byggnaden närmast dammluckan är från 1900-talets mitt och är putsat. Till anläggningen har det också hört en kvarn från senare delen av 1800-talet, men den är numera riven.

Anläggningen har ett kulturhistoriskt värde och koppling till vattnet.

Figur 13. Stockforsen, Fogdhyttan. Magasin till vänster och huvudbyggnad till höger.

Figur 14. Översiktskarta över inventeringsområdet med kulturhistoriska byggnader

Sammanfattning

Inför inventeringen kände vi till ett fåtal objekt vilka kunde relateras till det för studien aktuella vattendraget. Inventeringen resulterade i ett antal nya objekt vilka gett viktig merkunskap kring hur vattendraget nyttjats under historisk tid.

Vid inventeringen påträffades lämningar efter kvarnar, broar och kolning i form av lämningar efter kolarkojor och kolbottnar. En mindre del flottningslämningar har även påträffats och enligt en vattendom från 1950-talet har flottning bedrivits i vattendraget. Vidare berättade en informant i området om flottningen från den här tiden som han själv också deltog i.

I området har sannolikt även flottning bedrivits tidigare vilket ledarmar på ett flertal platser vittnar om. I området finns lämningar efter en såg till vilken man sannolikt flottat timmer, enligt kartakter har denna åtminstone varit i bruk under andra hälften av 1800-talet.

Ett 20 tal byggnader inventerades längs Nordmarksälven. Här finns inga byggnader med anknytning till flottningen eller skogsarbetet. Av de byggnader som ligger inom det inventerade området har endast ett fåtal påträffats som kan sägas ha anknytning till vattnet. Dessa har beskrivits och några av dem har ansetts ha kulturhistoriska värden. De flesta utgörs av tvättstugor eller har med vatten som kraftkälla att göra.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsen diarienummer: 439-3787-2013.

Värmlands Museums projektnummer: 13.270.152.

Beställare: Länsstyrelsen i Värmland.

Län: Värmland

Landskap: Värmland

Kommuner: Filipstad.

Socknar: Nordmark, Färnebo.

Inventeringsperiod: Augusti/september.

Arkeologisk personal: Ellinor Forssell, Björn Wallbom.

Byggnadsantikvarie: Lena Thor.

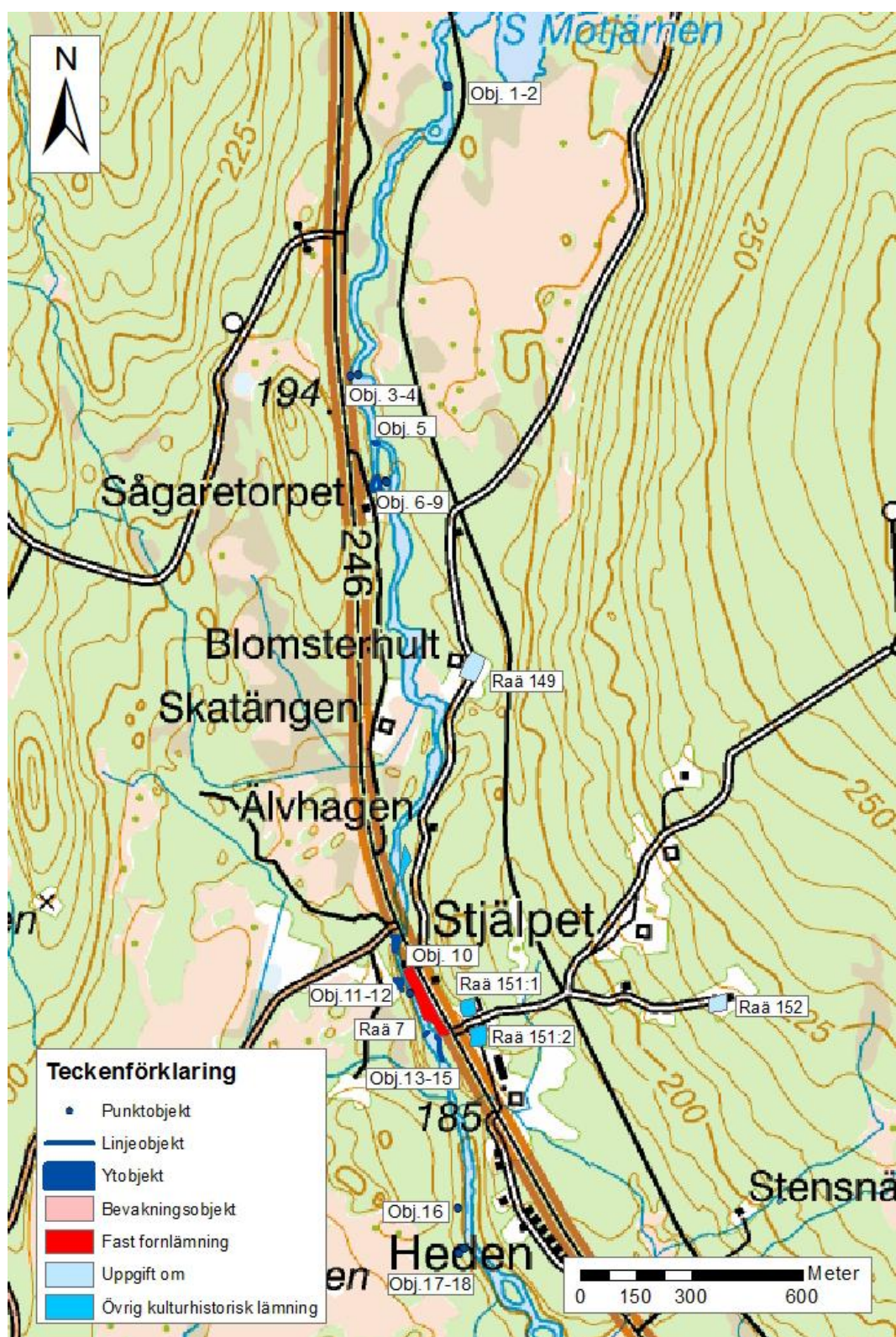
Inmätning: Handgps i rikets Koordinatnät, Sweref 99 TM.

Ankhus i Fogdhyttan!

BILAGA 1

Översiktskartor över påträffade objekt vid Nordmarksälven (I ordning efter vattendragets riktning från norr till söder)

BILAGA 2 Objektstabeller

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
1	Bro	Skogsmark	Blandskog	6639627,48251341	444732,62108229	2,4	brofundament, 5x3 m [o-v] och 1 m h. kallmurad i 3 synliga varv av 0,3-0,9 m st stenar.	småkuperad moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
2	Bro	Skogsmark	Blandskog	6639627,36291264	444740,641699318	2,2	brofundament, 5x3 m [o-v] och 0,8 m h. kallmurad i 3 synliga varv av 0,3-0,7 m st stenar.	småkuperad moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
3	Flottningsanläggning			6638844,05177213	444474,523704804	1,8	timmervälta?, 6x3 m [n-s], stockar i 2 varv, sammanfogade med spik, möjligen har timret rullats på stockarna ned i älven	Ö-sluttande moränmark		Övrig kulturhistorisk lämning
4	Bro	Skogsmark	Blandskog	6638847,99638699	444496,229212397	1,9	fundament, 3x2 m [o-v] och 0,5 m h av 0,2-0,4 m synliga stenar	fläck moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
8	Kvarn	Skogsmark	Blandskog	6638562,70477917	444568,47255663	2,5	hjulquarn, 1 dammvall, 1 vattenränna, 1 hjulgrav. kvarngrund, 11x6 m [o-v], av 0,4-11 m stenar i 3 synliga varv. centralt och längs n långsidan ar hjulgrav 6x2 m [n-s] och 1,5 m dj, 0,5-1,5 m stenar, 3 varv.	På en ö i nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
							ränna, 20x1,5 m[o-v], 1,5 m dj samma.			
9	Kvarn	Skogsmark	Blandskog	6638557,85139422	444570,26620782	3,3	fundament, 5x2 [o-v] och 1 m h, av 0,3-0,9 m st stenar i 2 varv. till en vattenränna.	På en ö i Nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
12	Slaggvarp	Skogsmark	Blandskog	6637179,99816876	444636,105362735	2,5	slaggförekomst, inom en 10 m st yta är rikligt med hyttslag.	Ö-sluttande moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
16	Gränsmärke	Skogsmark	Hygge	6636597,80954478	444762,788023088	1,6	gransrose, 1 m diam och 0,3 m h	krönläge av mindre moränhöjd	0	Övrig kulturhistorisk lämning
17	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6636489,50820998	444780,314942361	1,9	kolbotten, 15 m diam och 0,3 m h.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
18	Kolningsanläggning			6636476,72077529	444766,400274051	2,2	kolarkoja, 3x3 m och 0,3 m h. spismursrose i s, 1x1 m och 0,5 m h		0	Övrig kulturhistorisk lämning
19	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6635383,73454748	445504,62890023	2,7	kolbotten, 11 m diam och 0,3 m h.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
20	Kolningsanläggning			6634666,08149365	445986,444341874	2,3	kolbotten, 12 m diam och 0,4 m h.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
21	Kolningsanläggning			6634659,02834796	445999,138570828	2,2	kolarkoja, 3x3 m.	flack moränmark	0	Övrig

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
							hastskoformad vall, 1 m br och 0,2 m h, öppning mot n.			kulturhistorisk lämning
22	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6634412,94368412	445994,531771693	2,3	kolarkoja, 3 m diam och 0,4 m h. i s ar spismursrose 1,5x1,5 m st och 0,5 m h av 0,2-0,4 m st stenar.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
23	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6634408,5586752	445989,703883492	3,1	kolbotten, 10 m diam och 0,3 m h.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
24	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6634190,90575357	446303,042279467	1,6	kolarkoja, 4 m diam och 0,4 m h. Spismursrose i v, 1x1 m st och 0,5 m h av 0,1-0,5 m st stenar.	mindre moränhöjd	0	Övrig kulturhistorisk lämning
25	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6634191,73863247	446296,795244694	1,6	kolbotten, 12 m diam och 0,4 m h.		0	Övrig kulturhistorisk lämning
29	Kvarn	Skogsmark	Barrskog	6634092,95424612	446491,551727199	2	1 hjulkvarn 1 hjulgrav 3 vattenrännor. kvarngrund, 6x4 m [nv-so] av ca 0,4 m st sinnerstenar. intill ar hjulgrav, 5x2,5 m [nv-so] och 1 m dj av 0,2-1 m st stenar i två synliga varv, borrhål synliga. ränna i s 10x1,5 m br och 0,8 m dj av 0,2-0,5 m st stenar	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
30	Kvarnlämning			6634101,35584723	446488,216204822	2	fundament, 4x2 m [nv-so] och 0,5 m h av 0,2-0,6 m st stenar.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
31	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6634106,57740674	446447,933540786	2,3	kolarkoja, 4 m diam och 0,5 m h. i n ar spismursrose 1x1 m och 0,5 m h.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
32	Flottningsanläggning			6634154,44421003	446424,05440317	1,9	11 järnkrokar i berget, over hela nordmarksälven, upp till 0,5 m h av 3 cm tj fyrkantsjärn. 1 järnögla med järnkedja, 0,5 m l av 1 cm tj och 10 cm st länkar, 1 stock med järnkrok, möjligen rester efter stöttbotten i anslutning till damm.	berghällar i nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
33	Övrigt			6634118,55281261	446518,638922093	3,4	borrhål i stenblock i nordmarksälven	i Nordmarskälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
34	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6634063,21974487	446532,509278921	3,2	kolbotten, 16 m diam och 0,3 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
35	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6634261,34723756	446502,852815365	1,7	kolbotten, 12 m diam och 0,5 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
36	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6634457,15169535	446441,219374137	1,8	kolbotten, 12 m diam och 0,4 m	småkuperad	0	Övrig

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
							h	moränmark intill myrmark		kulturhistorisk lämning
38	Dike/ränna			6634557,67528906	446783,147477479	2,5	vattenränna, 15x2 m [nv-so] och 1 m dj, av 0,2-0,8 m st kallmurade sidor	Småkuperad moränmark.	0	Övrig kulturhistorisk lämning
39	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6634565,11567176	446872,833593477	3,3	kolarkoja, 3 m diam och 0,3 m h. i nv ar troligt spismursröse, stenar sondade.	flack moränmark intill myr och nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
40	Kolningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	6634571,50478026	446867,41388198	3,3	kolbotten, 14 m diam och 0,3 m h.	flack moränmark intill myr och nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
41	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6634445,14141577	447110,718987795	3,8	kolbotten, 14 m diam och 0,4 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
42	Kolningsanläggning			6634427,41667882	447117,005381801	3,9	kolarkoja, 4 m diam och 0,5 m h. i no ar spismursrose 1x1 m och 0,6 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
43	Såg	Skogsmark	Blandskog	6634457,25808334	447565,245289774	3,4	såglämning, bestående av en 8 m l syllstenrad [o-v]av 0,3-1,5 m st stenar. järnrör och järnkrokar pa ett flertal block, aven i nordmarksälven	flack moränmark	SVS 19670	Övrig kulturhistorisk lämning
44	Bro	Skogsmark	Blandskog	6634301,10290391	448590,136346104	2,1	fundament, järnvägsbro, 6x8 m [o-v] ömse sidor av	ravin	0	Övrig kulturhistorisk

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
							nordmarksälven, 7 m h av 0,5-1 m st stenar i 12 varv			lämning
46	Övrigt	Skogsmark	Blandskog	6633384,80100171	449049,775879938	2,6	stensamling 6 m diam 0 och 1 m h, 0,,4-0,6 m st stenar	v sluttande moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
47	Övrigt			6633395,96499222	449047,873406517	2	stensamling, 13x2,5 m [n=s], 0,6 m h, 0,3-0,6 m stenar. flera stenar med borrhål i älven, sprängsten i älven på o sidan, rensat upp i älven?	i Nordmarskälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
48	Husgrund, historisk	Skogsmark	Blandskog	6632787,63172739	449252,692873247	3,9	7x6 m [o-v], ingång i nv, 1 m br, vall 1,5 m och 0,5 m h, kallmurad i 3 varv av 0,3-0,6 m st stenar.	v sluttande moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
49	Flottningsanläggning						Stöttbotten, 10x6 m [o-v], av tvärgående stockar på vilka stockbadden vilar, fastnaglade med järnspik.	under bro över nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
50	Flottningsanläggning	Hagmark					26 m l stenskodd strand, [n-s] av 0,3-1 m stenar i 3 varv.	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
51	Kvarnlämning	Skogsmark	lövskog	6632321,59325591	449875,803308006	2,6	hjulgrav, 10x4 m [so-nv] och 2 m dj, av 7 synliga varv av sinnerstensblock. i topp 3 järn	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
							0,3 m h och 0,05x0,05 m tj. på den n sidan ar synlig stock.			
52	Kvarnlämning	Skogsmark	Lövskog	6632335,70271354	449889,452281286	2,4	betongfundament, 3x3 m och 1 m h, till vattenhjul ?.		0	Övrig kulturhistorisk lämning
57	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6631624,23288826	449899,395279495	1,8	kolbotten, 10 m diam och 0,3 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
58	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6631608,79435536	449901,711161357	2	kolbotten, 14 m diam och 0,3 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
59	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6631593,2823543	449895,706224405	2,1	kolbotten, 10 m diam och 0,4 m h	flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
60	Bro	Skogsmark	Lövskog	6631128,2236531	450134,482416163	1,8	stenfundament, 3x3 m och 0,3 m h, övertorvat, 0,4 m st synliga stenar. ansluter till väg i v. fundament i älvens mitt mellan brofundamenten.	våtmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
61	Bro	Skogsmark	Lövskog	6631121,01421427	450161,201982174	1,8	stenfundament, 3x3 m och 0,3 m h, övertorvat, 0,4 m st synliga stenar. fundament i älvens mitt mellan brofundamenten.	våtmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
62	Övrigt	Skogsmark	Blandskog	6631131,46148881	450142,192264861	2,3	kojgrund, 3x3 m st.	kraftigt o-	0	Övrig

Punktobjekt										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X-koordinat	Y-koordinat	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
							spismursrose i no 1x1 m st 0,6 m h av 0,2-0m5 m st stenar . ställvis synliga stenar i o och tydligt urtag i n v s.	sluttande moränmark		kulturhistorisk lämning
63	Bro	Tomtmark		6628892,86707319	449865,50448738	2,3	brofundament, 4 m l, av 0,6-1 m stenar.	strandkant	0	Övrig kulturhistorisk lämning
64	Bro	Skogsmark		6628870,09986025	449857,678257931	2,3	brofundament, 4 m l, av 0,6-1 m stenar.	strandkant	0	Övrig kulturhistorisk lämning
65	Kvarn	Tomtmark		6628895,71297481	449935,940552418	2,3	uppgift om		0	Övrig kulturhistorisk lämning
66	Hjulgrav	Skogsmark	Blandskog	6628854,86528401	449964,974998737	3,5	hjulgrav, 4x3 m [nv-so] och 0,5 m dj av 0,5-1,5 m st i 2 synliga varv, vattenränna i v. stensatt botten. 1,5 m sv ar fundament 1x1 m och 0,4 m h av 0,5-1,5 m h. järnbultar i toppen.	so sluttande moränmark	0	Fast fornlämning

Linjeobjekt								
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	EXTID	ANT BEDÖMNING
5	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	ledarm, 16x4 nv-so m och 1,5 m h av 0,2-2 m st stenar	i nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
6	Dammvall	Skogsmark	Blandskog	2,9	40x3 m [nv-so] och 1 m h av 0,5-1 m st stenar, kallmurad i 2 synliga varv, otydlig i s, 2 m br öppning för vattenränna.	småkuperad moränmark.	0	Övrig kulturhistorisk lämning
7	Dammvall	Skogsmark	Blandskog	2,8	13x2 [o-v], m 0,4-2 m st stenar, övergår i en naturlig slant ca 40 m l [n-s]	På ö i Nordmarksälven och längs V stranden	0	Övrig kulturhistorisk lämning
10	Slaggvarp	Skogsmark	Blandskog	2,5	slaggvarp, 50x5-25 m [n-s] och intill 1,5 m h. hyttslag ställvis synlig över hela ytan, framförallt i strandhaket.	kraftigt o-sluttande moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
11	Slaggvarp	Skogsmark	Blandskog	2,5	slaggvarp, 30x5-20 m [n-s] och ca 1 m h.	mindre moränhöjd	0	Övrig kulturhistorisk lämning
14	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	ledarm, 50x1,5 m br [n-s] och 1 m h av 0,4-1 m stenar, borrhål förekommer	i strandkanen	0	Övrig kulturhistorisk lämning
15	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	Ledarm/stenslänt, 20 m l, [n-s], av 0,2-1 m st och 1,2 m h	strandkanten	0	Övrig kulturhistorisk lämning
26	Dike/ränna			2,5	vattenränna, 120x2-3 m [nv-so] och 0,5-2 m dj.	flack moränmark	SVS 57403	Övrig kulturhistorisk lämning
27	Dammvall	Skogsmark	Blandskog	3,9	16x3 [n-s] och 1 m h av 0,2-0,8 m st stenar.	flack moränmark, på ö sidan av Nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
28	Dammvall			2,3	8x3 m [o-v] och 1 m h av 0,2-0,9 m st stenar	flack moränmark, på v sidan av	0	Övrig kulturhistorisk lämning

Linjeobjekt								
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	EXTID	ANT BEDÖMNING
						Nordmarksälven		
37	Dike/ränna	Skogsmark	Blandskog	2,2	30x2 m [o-v] och 0,5-1,5 m dj.	svagt s-sluttande moränmark	SVS 19669	Övrig kulturhistorisk lämning
53	Kanal	Skogsmark	Lövskog	2,1	70x6-10 m br av sinnerstensblock i upp till 7 synliga varv på ömse sidor av vattendraget	På V sidan av nordmarskälven	SVS 19666	Övrig kulturhistorisk lämning
54	Kvarnlämning			2,4	18x4 m [o-v] och 1 m h av sinnerstensblock sammanfogade med betong.	Flack moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning
55	Flottningsanläggning			2,1	stenskodd strandkant, 50 m l n-s, av 0,2-1 m stenar i upp till 5 synliga varv	i Nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
56	Flottningsanläggning	Skogsmark	Lövskog	2,7	ledarm, kilstensmur, 25x1 m [nv-so] och 0,8 m h av 0,3-0,6 m st stenar i 2 synliga varv. s järnband fästad med spik i sten	i Nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
67	Dike/ränna	Skogsmark	Blandskog	4,2	40x5 m [nv-so] och 2 m dj, kalvade kanter. igenfylld i n	so-sluttande moränmark	0	Övrig kulturhistorisk lämning

Ytobjekt								
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
13	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	ledarm, 20x6 m [o-v] och 1,2 m h av 0,2-2 m st stenar, borrhål forekommer	i nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning
45	Slaggvarp	Skogsmark	Blandskog	2,1	slaggförekomst, rikligt med slagg på ömse sidor av	Strandkanten på ömse sidor av Nordmarksälven	0	Övrig kulturhistorisk lämning

Ytobjekt

ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	EXTID	ANT BEDÖMNING
					nordmarksälven, sticker ut cirka 0,5 m under marknivån.			

